

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 7 / 2014
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Γ' Τμήμα
Συνεδρίαση της 13ης Ιανουαρίου 2014

Σύνθεση:

Πρόεδρος:

Νικηφόρος Κανιούρας, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ..

Μέλη:

Ιωάννα Καραγιαννοπούλου, Ανδρέας Γραμματικός, Παναγιώτης Σπανός, Ευστράτιος Συνοίκης, Ευαγγελία Σκαλτσά, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια:

Ευαγγελία Σκαλτσά, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αρ. πρωτ. ερωτήματος:

168817/E5/7-11-2013 της Διεύθυνσης Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης – Τμήματος Δ' του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, ποίος είναι ο τύπος και ο τίτλος σπουδών που θα χορηγούν τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) στους αποφοίτους που έχουν εισαχθεί, πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013, σε Τμήμα Τ.Ε.Ι. που συγχωνεύθηκε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον ν.4009/2011, όπως ισχύει.

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ.11/5697/11-10-2013 έγγραφό του προς την Διεύθυνση Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων με θέμα: «Τίτλοι προπτυχιακών Σπουδών σε Τμήματα που προέρχονται από συγχώνευση παλαιών Τμημάτων», υπέβαλε ερώτημα σχετικά με τον τύπο και τον τίτλο που πρέπει να φέρουν τα πτυχία και τα πιστοποιητικά αποφοίτησης τα οποία εκδίδονται από τα νέα τμήματα του εν λόγω Τ.Ε.Ι., που προήλθαν από συγχώνευση, βάσει των διατάξεων του άρθρου 7 του Ν.4009/2011. Ειδικότερα, το ανωτέρω Τ.Ε.Ι. απασχολεί το ζήτημα του τύπου των ανωτέρω τίτλων που αφορούν: **α)** απόφοιτο παλαιού Τμήματος του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου που συγχωνεύθηκε, ήδη, με άλλο Τμήμα του ίδιου Τ.Ε.Ι. και **β)** απόφοιτο παλαιού Τμήματος του Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων, που συγχωνεύθηκε, ήδη, με Τμήμα του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.

Επί του θέματος αυτού η ερωτώσα Υπηρεσία διατυπώνει τον προβληματισμό της: «αν είναι νόμιμο και έγκυρο, στην προμετωπίδα του τίτλου να αναγράφεται το νέο ίδρυμα και το Τμήμα στο οποίο εντάχθηκε ο φοιτητής, στο ενδιάμεσο να αναγράφεται το Τμήμα στο οποίο εισήχθη και στο τέλος να υπογράφει ο Πρόεδρος του νέου Ιδρύματος». Σε κάθε περίπτωση, ζητείται να υποδειχθεί ο ορθός τρόπος αναγραφής του τύπου και του τίτλου του παρεχόμενου πτυχίου στις ανωτέρω περιπτώσεις.

II. ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

A. Στη διάταξη του άρθρου 16 παρ. 5 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζεται ότι:

*«1. . . .5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους. **Συγχώνευση ή κατάτμηση ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων** μπορεί να γίνει και κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη διάταξη, όπως νόμος ορίζει ...»*

B. Στα άρθρα 1, 7 και 10 του Ν. 4009/2011 «Α.Ε.Ι. – δομή – λειτουργία κλπ. (ΦΕΚ Α' 195), όπως ισχύει, ορίζονται, αντιστοίχως, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

1) Άρθρο 1

«1. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.). Τα Α.Ε.Ι. είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα. Η εποπτεία του κράτους ασκείται από τον Υπουργό Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 του Συντάγματος και τον παρόντα νόμο.

2. Η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από δύο παράλληλους τομείς:

α) τον πανεπιστημιακό τομέα, που περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών, τα οποία στο εξής αναφέρονται ως «Πανεπιστήμια» και

β) τον τεχνολογικό τομέα, που περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) και την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.), τα οποία στο εξής αναφέρονται ως «Τ.Ε.Ι.».

3. Τα ιδρύματα των δύο τομέων της ανώτατης εκπαίδευσης λειτουργούν παράλληλα, με διακριτή φυσιογνωμία, σκοπό και αποστολή, που

διαφοροποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι., αντίστοιχα.»

2) Άρθρο 7

«1. Κάθε Ίδρυμα αποτελείται από Σχολές, οι οποίες αποτελούν τις βασικές μονάδες του. .... Η Σχολή εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία των Τμημάτων, σύμφωνα με τον Κανονισμό Σπουδών τους.»

2. Το Τμήμα αποτελεί τη βασική εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή μονάδα του Ιδρύματος, ...

6. Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στις παραγράφους 3, 4 και 5, **με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού μπορούν να συγχωνεύονται, κατατέμνονται, μετονομάζονται και καταργούνται Α.Ε.Ι. και να μεταβάλλεται η έδρα τους, καθώς επίσης και να ιδρύονται, συγχωνεύονται, κατατέμνονται, μετονομάζονται και καταργούνται Σχολές ή και Τμήματα και να μεταβάλλεται η έδρα τους** για τους ακόλουθους, κατά περίπτωση, λόγους:

.....

7. Με τα προεδρικά διατάγματα, που προβλέπονται στην παράγραφο 6, ρυθμίζονται τα θέματα που προκύπτουν από τη συγχώνευση, κατάτμηση, μετονομασία, μεταβολή έδρας ή κατάργηση Α.Ε.Ι. ή Σχολής ή Τμήματος, όπως ιδίως η κατανομή και ένταξη φοιτητών και προσωπικού και ο χρόνος έναρξης της λειτουργίας των νέων Ιδρυμάτων ή Σχολών ή Τμημάτων, τα θέματα ισοτιμίας των παλαιών και νέων πτυχίων, ...

β. ....

γ. **Ειδικά, για τους εισαχθέντες στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση έως και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 ο παρεχόμενος τίτλος σπουδών φέρει τον υφιστάμενο κατά το χρόνο εισαγωγής τους τίτλο**

και τύπο, ακόμα και στην περίπτωση που το Α.Ε.Ι. ή η Σχολή ή το Τμήμα εισαγωγής τους συγχωνεύθηκε, κατατμήθηκε, μετονομάστηκε ή καταργήθηκε.»

3) Άρθρο 10

«Όργανα του Τμήματος είναι α) ο Πρόεδρος, β) η συνέλευση του Τμήματος και, εφόσον έχουν συσταθεί τομείς, γ) ο Διευθυντής του Τομέα και δ) η Γενική Συνέλευση του Τομέα. Ως προς το νομικό καθεστώς των αρμοδιοτήτων των οργάνων αυτών εφαρμόζονται οι διατάξεις που ίσχυαν πριν τη θέση σε ισχύ του Ν. 4009/2011 ...»

Γ. Στην παρ. 11 του άρθρου 39 του Ν. 4186/2013 «Νέο Λύκειο – Επαγγελματική εκπαίδευση» (ΦΕΚ Α' 193), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 39

«1. ...

*11. **Κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 4142/2013 «Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.)» (Α' 83) στους έως το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 εισαχθέντες φοιτητές των πανεπιστημιακών τμημάτων που μετονομάζονται χωρίς μεταβολή του γνωστικού τους αντικειμένου, παρέχεται ο τίτλος σπουδών του τμήματος όπως προκύπτει από τη μετονομασία. Ειδικότερα, παρέχεται η δυνατότητα στους έως το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 εισαχθέντες φοιτητές των πανεπιστημιακών τμημάτων που μετονομάζονται με παράλληλη μεταβολή του γνωστικού τους αντικειμένου ή αύξηση του αριθμού των εξαμήνων φοίτησης να λάβουν τον τίτλο σπουδών του τμήματος, όπως προκύπτει από τη μετονομασία, ύστερα από την παρακολούθηση και επιτυχή ολοκλήρωση μαθημάτων, που θα καθοριστούν με απόφαση της οικείας Συνέλευσης και σύμφωνα με το νέο πρόγραμμα σπουδών του τμήματος.»***

Δ. Κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του άρθρου 7 του Ν. 4009/2011 εκδόθηκε το Π.Δ. 84/2013 «μετονομασία Σχολής – Τμήματος, Συγχώνευση Τμημάτων του ΤΕΙ Ηπείρου» (ΦΕΚ Α' - 124), με τις **διατάξεις του άρθρου 4** του οποίου επήλθαν συγχωνεύσεις Τμημάτων του ανωτέρω ΤΕΙ, καθώς και Τμημάτων αυτού με Τμήματα Σχολών άλλων ΤΕΙ (Ιονίων Νήσων, Θεσσαλονίκης κλπ.).

Στις **μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 8** του ανωτέρω Π.Δ/τος ορίζονται, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

«1. Με πράξη του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου διαπιστώνεται ο αριθμός των φοιτητών και του προσωπικού που εντάσσονται στα νέα Τμήματα καθώς και η εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή κατάστασή τους.

2. ... 3. ... 4. ...

5. Ο παρεχόμενος τίτλος σπουδών στους φοιτητές που έχουν εισαχθεί μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 σε Α.Ε.Ι. ή Σχολή ή Τμήμα που συγχωνεύεται, μετονομάζεται ή καταργείται φέρει τον υφιστάμενο κατά τον χρόνο εισαγωγής τίτλο και τύπο.

6. Για τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών και εξεταστικών διαδικασιών, τη παροχή τίτλων σπουδών, την έκδοση πιστοποιητικών και πάσης φύσεως βεβαιώσεων σε φοιτητές ή αποφοίτους οι οποίοι έχουν εισαχθεί μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 στα Τμήματα που μετονομάζονται ή συγχωνεύονται ή καταργούνται, αρμόδια είναι τα όργανα των νέων Τμημάτων.

7. Η εκπαιδευτική διαδικασία των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών όσων Τμημάτων καταργούνται, συγχωνεύονται ή μετονομάζονται, συνεχίζονται μέχρι την ολοκλήρωσή τους, σύμφωνα με το καθορισμένο πρόγραμμα σπουδών. Στους αποφοίτους των Π.Μ.Σ. απονέμεται μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης με τον υφιστάμενο κατά το χρόνο εισαγωγής τους τίτλο και τύπο».

ΙΙΙ. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

A. Από την ερμηνεία των προεκτιθέμενων διατάξεων, αυτοτελώς και κατά συνδυασμό, σύμφωνα με το γράμμα, το πνεύμα και το σκοπό τους, με βάση τα πραγματικά δεδομένα του ερωτήματος, συνάγονται τα ακόλουθα:

1. Με τις διατάξεις του Ν. 4009/2011, και στο πλαίσιο των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 16 του Συντάγματος, προβλέφθηκαν συγχωνεύσεις, κατατμήσεις, μετονομασίες και καταργήσεις Α.Ε.Ι., μεταβολές της έδρας τους, καθώς επίσης και ιδρύσεις, συγχωνεύσεις, κλπ. Σχολών ή Τμημάτων τους, με βάση ακαδημαϊκά κριτήρια, αλλά και την κοινωνική και οικονομική γεωγραφία της χώρας με σκοπό τον εξορθολογισμό του χάρτη της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Οι ως άνω μεταβολές στην οργάνωση και τη δομή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υλοποιήθηκαν με τα, κατ' εξουσιοδότηση του ως άνω νόμου, εκδοθέντα Προεδρικά Διατάγματα.

2. Με τα ανωτέρω Π. Δ/τα, μεταξύ των θεμάτων που ορίζονται με τις διατάξεις τους, ρυθμίζεται, ειδικώς, ο τίτλος σπουδών που παρέχεται στην συγκεκριμένη κατηγορία φοιτητών τμημάτων Τ.Ε.Ι., στα οποία αυτοί εισήχθησαν έως και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 και τα οποία, πριν από την αποφοίτηση των, εν λόγω, φοιτητών, απώλεσαν την νομική τους υπόσταση δια της συγχωνεύσεώς τους σε άλλα Τμήματα Τ.Ε.Ι.

Στην περίπτωση αυτή, οι παρεχόμενοι στην συγκεκριμένη κατηγορία φοιτητών τίτλοι σπουδών συγκροτούνται από τα ίδια, ακριβώς, τυπικά στοιχεία του τίτλου σπουδών που παρείχαν τα συγχωνευθέντα Τμήματα Τ.Ε.Ι. και εκδίδονται υπό τον ίδιο τύπο, ως εάν να παρείχοντο από τα συγχωνευθέντα και κατά πλάσμα νόμου λειτουργούντα Τμήματα Τ.Ε.Ι. τα οποία, ακολούθως, εξέλιπαν δια της συγχωνεύσεώς τους στα μόνα υφιστάμενα νέα Τμήματα. Ως προς το αρμόδιο για την υπογραφή των τίτλων αυτών πρόσωπο διοικήσεως του Τ.Ε.Ι., προβλέπει ρητώς το σχετικό π.δ., με τις διατάξεις του οποίου ορίζεται, προς τούτο, το αρμόδιο όργανο των νέων Τμημάτων, κατά την φύση, άλλωστε, και την λογική των πραγμάτων, καθόσον, δια της συγχωνεύσεως, εξέλιπαν και τα όργανα του συγχωνευθέντος

Τμήματος, υφισταμένου πλέον ενός μόνο Τμήματος, το οποίο διοικείται, ενιαίως, από τα δικά του όργανα.

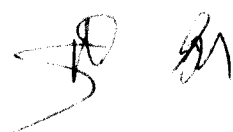
Η προπαρατιθέμενη άποψη, συναγόμενη αβιάστως από τις, ως άνω, ρηματικού περιεχομένου, διατάξεις, επικυρώνεται, ως εκφράζουσα τον γενικώς ισχύοντα κανόνα ειδικής ρυθμίσεως, και δια της αντιστίξεως αυτού προς την εισαχθείσα παρέκκλιση δια των διατάξεων της παρ. 11 του άρθρου 39 του Ν. 4186/2013, η οποία αφορά αποκλειστικώς και μόνο τους τίτλους σπουδών που παρέχονται από μετανομαζόμενα πανεπιστημιακά Τμήματα και δεν άπτεται, καθ' οιονδήποτε τρόπο, του κρίσιμου ζητήματος που αφορά συγχωνευθέντα Τμήματα Τ.Ε.Ι., απολύτως διακριτά από τα Πανεπιστήμια, κατά το άρθρο 1 του ν. 4009/2011, όπως ισχύει.

Β. Εν προκειμένω, με το Π.Δ. 84/2013 επήλθαν, μεταξύ άλλων, και συγχωνεύσεις Τμημάτων του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.

Με τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 8 αυτού, ορίσθηκε, όπως και στο ν.4009/2011, **ότι ο παρεχόμενος τίτλος σπουδών στους φοιτητές που έχουν εισαχθεί μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 σε Α.Ε.Ι., Σχολή ή Τμήμα που συγχωνεύεται, μετονομάζεται ή καταργείται φέρει τον υφιστάμενο κατά το χρόνο εισαγωγής τίτλο και τύπο.**

Επιπλέον, ορίσθηκε **ότι αρμόδια όργανα για την έκδοση των τίτλων σπουδών και των πάσης φύσεως πιστοποιητικών σε φοιτητές ή αποφοίτους, που έχουν εισαχθεί μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 στα Τμήματα που συγχωνεύονται ή καταργούνται ή μετονομάζονται, είναι τα όργανα των νέων Τμημάτων.**

Γ. Δια της υπαγωγής των πραγματικών δεδομένων του ερωτήματος στις προεκτεθείσες διατάξεις, συνάγεται ότι το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου θα χορηγεί τίτλο σπουδών στους αποφοίτους που έχουν εισαχθεί πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 σε Τμήμα του, το οποίο, κατά τα ανωτέρω, συγχωνεύθηκε, στην προμετωπίδα του οποίου θα πρέπει να αναγράφεται το Τμήμα στο οποίο εισήχθη ο φοιτητής, θα εκδίδεται υπό τον τύπο του τίτλου σπουδών που

εξέδιδε το συγχωνευθέν Τμήμα και θα υπογράφεται από τα αρμόδια, προς τούτο, όργανα του νέου Τμήματος, στο οποίο εντάχθηκε ο φοιτητής.

IV. Εν όψει των προεκτεθέντων, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος ο τίτλος σπουδών που θα παρέχεται στους φοιτητές του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, οι οποίοι έχουν εισαχθεί έως και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013, σε Τμήμα αυτού το οποίο ακολούθως συγχωνεύθηκε, θα εκδίδεται ως τίτλος σπουδών με τα ανωτέρω, υπό στοιχείο Γ', τυπικά στοιχεία.-

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 22.1.2014

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΚΑΝΙΟΥΡΑΣ

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΚΑΛΤΣΑ

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους